

TELEGRAPFULU ROMANU.

Telegraful este de done ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediția foilei poștale la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediție. Pretul prenumerării pentru Sabiu este pe anul 7. fl. v. a. și pe o jumătate de an 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

Nr. 36. ANUL XVIII.

Sabiu, în 7/19 Maiu 1870.

ro provinciale din Monarhia pe unu sau 8 fl. era pe jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și terii straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratul se platește pentru între 1 ora cu 7. cr. și 1/2 ora, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

Dela sinodulu archieccesanu.

Dupa obicinuită cetire a protocolului din siedintă trecută se decide (in siedintă a X în 28 Aprilie) că protocolul să se inapoiizeze notarilor spre intregirea unor lucuri remasă afară din protocolul să intemplete în sinod și astăzi protocolul are să se autenticeze apoi în siedintă următoare.

Inainte de a pasi la continuarea alegerilor pentru celelalte două senați consistoriali, imparteșiesc presedintele reprezentanța mai multor creștini de ai noștri din Zlatna în contră intregirei postului de alu doilea parochu în acea comună. Se transpune la comisiunea petiționară.

B. Rosiescu face propunere să se aleagă o comisiune de 40 insi respective să se intregiasca cea de 20 emisă pentru arundarea cercurilor electorali, că până la sesiunea următoare să elaboreze un proiect de arundare pentru protopresbiterale din archieccesă intrăga. Propunerea nu astăzi sprijinire de ajunsu și astăzi sinodul trece preste densă la ordinea dilei și adeca la alegerea asesorilor consistoriali în senatul scolasticu.

Deputații Macelariu, Popa și Glodariu provocându-se la §§ în cari se cuprind agendele senatului scolasticu, alătu atenția sinodului asupra calităților ce au să le caute alegatorii în barbatii, cari se constituie senatul scolasticu. Cea mai detaliată deslușire o da cu privirea la § 117 din statutu dep. Glodariu.

Se procede la alegeră. Votanii erau 48. Dupa scrutinului dintău resultă, ca: Sava Popoviciu Barcaianu cu 37, Elia Macelariu cu 31 și Dr. Mesiotă cu 29 de voturi se alegă dreptu membri onorari ai senatului scolasticu; pentru postul referintelui în senat (salariatu) capeta Nicolau Cristea 11, Nicol. Găetanu 10 voturi, iera celelalte se imprăsciara între mai multi candidati; totu astăzi se intemplă inca cu două posturi onorari.

Deci se face mai întăru alegeră angusta între cei doi, cari intrunira voturile cele mai multe la postul de referinte și rezultatul fu ca Găetanu reportă o majoritate de 29 voturi. Acum se procesează la alegeră duou asessori onorari și fiindu ca dintre acestia intrunira inca la alegeră cea dintău mai multe voturi: Iosifu Baracu și Dr. Ilariu Puscariu, Dr. Glodariu, Dr. Nemesiu și N. Cristea, alegeră se face numai între acestia. Rezultatul fu ca reesira: Nicolau Cristea cu 39 și Dr. Ilariu Puscariu cu 25 de voturi.

Membri alesi se proclama indata, conform statutului, de asessori consistoriali ai senatului scolasticu.

Vine la ordinea dilei alegeră asesorilor în senatul episcopal. Primul scrutin constata pentru c. r. capitanu în pensiune Constantin Stăzaru 43, Dr. Ioanu Nemesiu 35, Ioanu Hania 30 și Dr. Racuciu 30 de voturi. Pentru celelalte două posturi se imparte voturile între: Petru Rosca, Ioanu Brote, Verindenu, Ioanu Arseniu parochu din Gurariului, Deo. Contianu și Ioanu Drocu catedr. în Rasinari; înse la a două alegeră angusta reese Ioanu Arseniu cu 44 și Petru Rosca cu 42 din 48 de voturi.

Si acestia, cu cei patru de mai înainte, se proclama indata de asessori ai senatului episcopal.

La ordinea dilei vinu unele comisiuni și adeca mai întăru cea pentru imbunătățirea subsistinței clerului din archieccesă. Comisiunea aduce înaintea sinodului urmatore propunere constatațorie din punctele:

a) Emolumentele de orice natură, ce au fostu impreună cu posturile preotesci până la

actualea organizație a parochierilor din archieccesă, nu se potu micsioră nici prin contracte, nici prin concluse parochiali și micsiorările incercate său efectuite se declară de nulificate; din contra, acelea emolumente sunt după impregurări și după putinția a se mari în lăcaș parochial, aducenduse în proporție drăptă cu cerințele temporii presentă.

b) Se indatorăză comitetelor parochiale că, prelungă imbunătățirea ce se va putea face sub-

sistinței preotilor prin concursul creștinilor și din avrea bisericilor, sa fie cu luare aminte a se folosi de hotărirea legii dietale din anul 1868 art. 53 § 23, asemenea să fie cu privilegiile comitetelor parochiale, că de către se face undeva comasare și segregare de paduri și de pasiunite, se esperează cu ocazia aceleia și pentru bisericile noastre părți cu viințiose, în inteleșul patentei urbariale din 21 Iunie 1854.

c) Cu ocazia acestoru concluse a le sinodului archieccesanu se însarcină prin consistoriu comitetele protopresbiterali, cari în toate siedintele loru să se ia în seriosa perfractare cestiușa dotatiunei preotesci să se pună în contielegere cu comitetele parochiale în privința acăstă și să dea acestora informații necesare pentru punerea în lucru a celor cuprinse în punctele a) și b)

Totu odata se indatorăză comitetele protopresbiterali a face cu finea lui lanțuri despre rezultatul acestoru măsură raportu detaliat la sinodul archieccesanu prin consistoriu. Si fiindu că raportele ce se astăptă la sinodul archieccesanu vizitoru suntu cele dintău, prelungă aceleia este de a sa alătură și căte unu conspectu, în care să se cuprinda atâtul istoric, din cari s'ară imbunătățirea după impregurările locale subsistința preotilor, precum și toate veniturile preotesci din protopresbiteratul din cei cinci ani din urmă și adeca de pre anii 1865 până la 1870. Datele pentru conspecetele acestei să se înainteze la comitetele protopresbiterali prin comitetele parochiale celu multu până la 31 Decembrie a. c.

d) Consistoriul archieccesanu să deslușască printr'unu cerculariu detinția și modulu de procedere, ce se stăoresc prin acestea concluse pentru comitetele parochiale și protopresbiterali; iera despre rezultatul să reportează la prossimul sinod archieccesanu prelungă raportele și conspectele, ce se astăptă din partea comitetelor menționate.

In fine consistoriul să aduca la prossimul sinod unu proiect de lege pentru regularea parochierilor, respective pentru successivă reducere a numerului preotilor.

Aceasta propunere se primesc.

Ca tineretorie de acestu objectu se referăza inca asupra duou propunerii și anume ună facuta de către deputatul Ioanu Galu și altă de către I. Cosmutia. Celu dintău cere dotarea preotilor nostri din unele comune din muntii Apuseni și anume din comunele: Presacă, Galati, Feneșiu, Petrosieni, Zlatna, Buciumu, Abrudu, Abrudatu, Carpeni, Campeni, Sohodolu, Rosiă, Ponorelu, Vidrele, Albacu, Scarisioră, Negriă, Secatură, Osenbaia, Ciordă, Sartesiu, Brazești și Muncelu din partea fiscului regescu, precum suntu dotati și preotii de confesiunea gr-cat. din comunele amintite. Pentru elaborarea unei reprezentanții la locul competente să se emite o comisiune de trei membri.

Comisiunea recomanda afacerea acăstă deosebită atenție a consistoriului. Se primesc propunerea comisiunii. — Celu de alu doilea propune că în contielegere cu organele politice să facă co-

mitetele protopresbiterali o conscriere a veniturilor parochiali și cu privire la acăstă să se facă unu regulamentu conform căruia să se imparta ajutoriul de 24000 dela statu și din interesele fondului de 30000.

Cpmisiunea arăta că partea dintău a propunerii e superata, iera partea a două o acceptă, și recomanda consistoriului facerea unui regulamentu spre alu astern cel mai de aproape sinod archieccesanu. Mai recomanda și preferința de a se tramite banii din ajutoriile menționate prin postă de către a veni protopresbiterii în persoană spre radicare loru.

In acestu objectu iau cuvântul Popa, Macelariu, Puscariu și Glodariu.

Presedintele deslușesc procederea de până acum, declarându că cu placere primește propunerea de a se face unu regulamentu în privința acăstă.

Propunerea comisiunii se primește. Cu acestea siedintă se încheie.

Dela sinodulu eparchiale aradănă.

Aradu, 29 Aprilie 1870.

Vorbirea presedintelui, (publicată în nrul trecutu alu diurnalului nostru R.) s'a primit cu entuziasme și repetitive strigări de „sa traiască.“ Urmandu la desbatere punctul ultim din programă, propune dlu Besanu, că membrii sinodului să se imparta în 4 secțiuni verificăriile astăzi, că în fiecare secțiune să fie 5 din clero și 10 laici, ceea ce indata se să primește. Secțiunea dintău e compusă din dnii: A. Machi, Cornea, Sabo, Sierbanu, și Vasilieviciu din clero, și dnii Popa, Iul. Grozescu, Vesă, P. Petroviciu, Popoviciu Desseanulu, I. Moldovanu, Haică, Borha, L. Lazaru și I. Motiu din laici; secțiunea a II. din dnii I. Belesiu, M. Dreghici, T. Filipu și S. Bică din clero și dnii M. Buneiu, A. Popoviciu G. de Fagarasi, Bică, D. Cadariu, I. Popescu L. Ionescu și Petru Saciu din mireni; sect. a III. din dnii G. Neteu, Chirilescu, Gruiciu și Groza din clero, și E. Missiciu, M. Besanu, D. Nicora, Drigou, Dr. Eug. Mocioni, E. Magu T. Lazaru și U. Babesiu din mireni; sect. IV. dnii I. Papu, I. Ratiu, N. Beldea și P. Suciu din clero și dnii E. B. Stanescu, I. Popoviciu, T. Halicu, Horoiu, V. Mocioni, P. Cosmă și S. Borlea.

In siedintă a II, tinență în 20 Aprilie, prezinta, după autenticarea protocolului siedintei trecute, referenții deosebitelor secțiuni rezultatul lucrărilor loru, din care se vede, că se verifică preste 42 membri.

Se purcede la alegeră definitiva a notarilor și se alegă: I. Groza, P. Suciu din clero, P. Cosmă G. Popa, I. Grozescu și M. Buneiu din mireni.

Se alegă următoarele comisiuni:

- Pentru facerea regulamentului din 3 membri.
- Pentru verificare din 6 membri.
- Pentru bugetu statutoriu din 3 m.

Unii ablegati sositi mai tardi și prezenta credințiale; asemenea se prezenta și căteva proteste și petiții, care se predau comisiunilor respective.

Presedintele referă despre introducerea statutului organicu, despre statistică diecesei, și fonduri.

In siedintă din 21 Aprilie și prezenta par. P. Gruescu și dnul P. Cermenă credințiale, care se trecu la comisiunea verificătoare.

O petiție a comunității Iulă germană se preda comisiunei petițiarie.

De ore ce nu se poate duce unu protocolu stenografic se incuviințează facerea unui diariu, care să contine decursul desbaterilor mai prelungu decătu protocoile.

Se alege o comisiiune de 5 pentru autenticaarea acestui diuariu.

In siedint'a a IV tienuta in 22 Aprile, ascernete comisiiunea pentru facerea regulamentului elaboratului seu, care atatu in desbaterea generale catu si in cea speciale se primesce.

Referentul comisiiunei verificatoare reporteaza verificarea lui E. Mocioni.

Se prezinta reportul comisiiunei petitiunarie si se pune pre siedint'a viitora la ordinea dilei.

In siedint'a a V. tienuta in 23 Aprile se prezinta, dupa finirea ceremonialului indatinata, petitiunile comunelor amestecate. Prin aceste petitiuni se descopere sinodul nedreptatile, ce serbii si permitu asupra romanilor remasi sub ierarhia serbesca — jugulu ierarchiei serbesci nu liu fostu mai aspru de catu acum'a, de candu s'a iniintiatu metropolia romanilor. — Nau la cine se plange, caci § 8 art. IX din 1-68 prevede un judestiu delegatu, carele inca nu s'a mai delegatu.

Sinodul decide esmiterea unei comisiiuni, carea sa faca dimpreuna cu sinodul Caransiehului pasi comuni catra dieta pentru modificarea acelui § de lege.

In siedint'a din 24 Aprile se autentica protocoletu. Presedintele responde la o intercaliune particulara, facuta in siedint'a de ieri, se alege dupa aceea o comisiiune mare financiara si alt'a mai mica pentru organisarea consistoriului. Se primesce otarirea ca preotii nu potu portu posturi necompatibili cu chiamarea preotiasca. Sa propusu iniintiarea unei foi bisericesci, ceea ce nu se poate primi din causa ca nu suntu bani.

Vasilieviciu propune iniintiarea unei catedre de relig. rom. or. la gimnasiu din Beiusiu, la ce sinodul decide a se iniintia asemenea catedre la totu institutu ce le cercetaza si tineri romani de releg. ortodoxa.

In siedint'a din 25 Aprile se predau mai intaiu mai multe petitioni ascernute sinodului, comisiiunei de petitiuni.

Presedintele presinta unu proiectu pentru organisarea parochielor si dotarea preotilor. Sinodul otaresce a alege o comisiiune pentru cauza acesta.

G. Dringou face o popunere pentru regularea teologiei si a preparandie; propunerea i se primesce si se tramite la comisiiunea organisatorica.

Borlea reporteaza in numele unei comisiiuni ca nu este cu calu ca noi confessionalii sa alegem si senatele scolarie comitatense, din cauza, ca aceste senate iniintiate, pentru de a strafoma scolele noastre confessionali in scole comunali, vataema autonomia nostra bisericesca si scolaria.

Presedintele face unele observatiuni in acesta causa.

Se incinge in afacerea acesta o desbatero infoata si lunga intre Babesiu si Ionescu.

Comisiiunea de petitiuni refera despre nisice petitioni particularie cu care se incheie siedint'a de astazi.

Evenimente politice.

De candu nu mai comunicaramu nimic publicului nostru sub acesta rubrica, avemu sa inregistramu miscamintele pentru iniintarea unei reuniuni generale politice, se intielege romane. Spre acestu finit u s'a adunat o conferinta in Aradu sub presedintia d. Sigismundu Popoviciu. Dorint'a conferintei, se vedea dia cuvintele lui Desseanu, este, sa disparu „partidele” si „partidorele mititele” de pana acum si sa se constitue una singura, dorint'a pre atatu de grea candu vine vorba de a o realizu. Acesta mai alesu din cauza cuprinderei causei nationali. Va se dica: o voiesce cineva pre acesta, legata de drepturi istorice seu numai de ide'a nationalitatii, seu de a statului etc. Nu cunoscem inca pre deplina directiunea conferintei nici amenuntele desbaterilor si de aceea amu inregistrat simplu faptul, cu indigitatea la diferint'a cuprinderei causei nationali, trecuta prea desu de barbatii nostri politici cu vederea.

Organisarea municipielor o vedem dejá depusa in unu proiect de lege, carele la tempul seu va veni in dieta la desbatere.

Dincolo de Laita e necasu mare inca cu impacarea. Candu si cum are sa se deslege comisiiunea acesta nu sciu nici cei ce o au in mana.

In Parisu inca nu gatara cu numeratul voturilor dela plebiscitolu din urma. Diuariile spune ca pentru senatus-consultu s'a pronunciato preste 7 milioane de voturi si contra nu suntu nici două milioane. Diuariile oficiale inca nu au publicat rezultatul definitiv. Urmarea cea mai de aproape a plebiscitolui se spune ca va fi schimbarea ministerialul francesu, remanendu Ollivier sa compuna altul. Grammont ambasadorulu din Viena are sa ia portofoliul esterelor. Alta scire mai cercu-leza si spune, ca presle securt tempu Franch'a va susleva cestiunea germana si alt'a dice, ca cu placere tind regimul francez man'a si la unu incidentu tristu intemplatu deunule la Maratonu in Grecia (Nisce brigandi au omorit pre pre doi barbati insemnati englezi si italiani), de unde se va puteti derivava cestiunea orientului.

Romania se pregatesce la alegerea unei camere noue si unui senat nou; cele vechi suntu trimise acasa.

Publicandu brosura: „O aruncatura de ochi etc.” in nr. trecuti, este bine deea pentru a cunosc situatiunea politica in Romania, vomu imprumutat din „Romanul” urmatorea epistolă a lui Balaceanu, scrisa la adresa lui I. Bratianu. Inainte ince de a face acesta premitemu spre deslusire urmatorele cuvinte ale „Romanului” insusi;

D. Ioanu Balaceanu responde astazi prin diuariul „Tiert'a” la articululu lui Ioanu Bratianu, publicat in „Romanul”, suptu titlu 11 Februarie. Reproducemu mai la vale articululu lui I. Balaceanu, lasandu ca d. Ioanu Bratianu se dovedescă din nou lui Ioanu Balaceanu catu de multu se insiela, candu staruesce si astazi in a crede in acele amagite afirmarii despre alianta intre guvernul Romaniei cu guvernele streine, in contr'a intereselor nostre de nationalitate si de ginte.

Eata acam Epistol'a din cestiune:

CATRA REDACTIUNEA „TIEREI”.

Am intardiatu multu cu responsul meu la adresa domnului Ioanu Bratianu, care a publicat in „Romanul”, este acum aproape o luna, subtu acestu: 11 Februarie, unu articlu alu carui spiritu excelentu aru putea cu anevoia sa fie necunoscutu de inimicu sei insu, si despre care a-isi spune totu binele ce credu, deea intrenul nu s'aru face mentiune de mine, in nesce termini cu care d. Bratianu nu me obinuiesce pana aci.

Ori cum aru si, acelu articlu are dreptula la unu responsu din partemi, si deea elu n'a aparutu inca, acesta tiene — o sciti — la impregiurari nealernate de voint'a mea.

Nu voiu caută galcăva domnului Bratianu, asupra modului cum si place a determina posetiunea mea, satia cu a d-sele, si inca mai putin voiu luă asupra mea de a otari deea, dicendu ca represinta extrem'a stanga, masi si inselatu multu. Il va fi de ajunsu a sci ca n'amu diso. Catu pentru mine n'amu fostu nici o data din estrem'a drepta. Ati declarat'o inaintea mea si ve multi amesecu de acesta.

De la 1859 pana la 1866 am apartinut la acela ce se chiamă atunci partidul moderat si, deea memor'a mea e buna, amu facutu chiaru parte dintr'unu ministeriu, care a avutu onoreu se cada subtu unu votu de blamu alu reposatei estreme drepti.

De la 11 Februarie amu siedintu in camera in mijlocul unui grupu de deputati forte liberali, surnumiti intr'unu modu cu totulu impropriu, dupa a mea parere, juna drepta.

M'amu despartit de densulu, la marea mea parerea de reu, in dia unde au lasatu se treca, fara protestatione, insulta adresata de d. Ione Florescu revolutiunei din 11 Februarie. Dara Februarie si februaristi erau cuvinte care sfirsise prin a suna reu la ore care urechi... (Atatu e de adeverat ca: „Urechile celor mari suntu adesea urechi mari!”*)

Tote acestea suntu, in cele din urma, d'o importanta secundara. Ce face ca d. Bratianu sa siidia in stanga, candu eu siediu in dreapta si vice-versa? Caci in realitate ore nu apartinemu amendoi la acelasi partit?

Nu mai exista in acestu momentu, in Romania de catu două partide politice: Partidul din 2 Mai imbuiubat de ideile autoritare si cesariene, ascundiendu dispotismulu celu mai degradatoriu subtu masca unei democratii inaintate, si acel'a din 11 Februarie, care aru trebui sa nomere in rendurile sele pre toti amicii libertatii si ai revindicatorilor nationale. Tiindu sema numai de principii, d-nu

Bratianu si eu n'amu incetat unu singuru minutu de a apartine la celu de alu doilea din aceste partituri.

Cumu amu ajonsu noi a ne considera ca inimici? (si candu dicu noi, intielegu prin acestu cuventu pre toti amicii domnului Bratianu si toti acei ce au remas ai nostri, scumpul meu Blamberg). In ce diferim noi ore? Ce ne desparte actualu?

Eata ceea ce credu mai interesantu de a caută, de catu pozitionea nostra respectiva in camera. Acesta e punctul asupra caru's me voiu sili a respandi ore care lumina: si, deea in ceea ce voiu dice nu voiu perva ni a mira pre d. Bratianu prin franchet'a mea lu voiu surprinde potrivit justitia si nepartinirea mea.

Mai intai trebuie se recunoscem ca deea in teoria, intielegem libertatea in acela-siu chipu, amu diferit pana aci, in ceea ce privesce aplicatiunea. Intr-un cuvant disentimentul nostru intregu tiene la modulu de a practica libertatea.

D. nu Bratianu este unu omu onestu, in tota puterea cuventului, si unu patriotu sinceru, dura, prin temperamentul seu, prin studiile sale si admiratiunea sea statoroare pentru ore care omeni, apartiene acei scoli din 93 pre care o inflexibilitate ora, mai multu inca de catu impregiurari din afara, si condamna a scapa libertatea prin escese de autoritate.

A deea ca d. Bratianu va merge pre calea aceea totu atatu de departe ca Danton si Robespieri, aru si o absurditate. Totu-si pentru unu liberalu si unu revolutionari din 1866, n'a scuturat traditionile glorioase epoci.

Ori-ce idea mare ii pare fatalu menita a face mii de stricacioni pre drumulu ei si a mesură triumfurile sale pre multimea ruinilor ce va lasa in urm'a sea.

D. Bratianu nu se increde nici pre timpu, nici pre acea virtute, pre care ideile aderate o contineu in ele insile si care vine de capetu la totu.

Are nerabdarea care compromite totu si n'are increderea care este semnul puterii si fara de care cineva nu face nimic mare.

Subtu chinulu ne'ncetatu alu unei idee, a carei marire, de securu, n'o pot contesta nimeni, precum si a ei inopportunitate de o camdata, d. Brateanu a trecut pre langa libertate — primul seu amor — fara a o recunosc si a uitatu propriul seu trecutu, precum cineva uitu o poveste ce a cedito in drumulu de feru. Elu a redusu o putere, pre care nimeni n'o va mai poseda-o subtu acestu regim la proportiunile unei dictature superatore. Din omnipotentia sea si a facutu o arma nu contra adversarilor politici, dura contra acelora, pre care ii silise a deveni inimicu sei personali.

D. Brateanu a avutu o ambitiune si o nenorocire si mai mare. Mereu in urmarirea marei idei, elu voiu se mute centrul actiunii nostre esterne si, din Parisu, d-sea ilu transportase la Berlinu. Deci se intempla ca din Berlinu d-sea aluneca, printre unu priporu cu totulu firescu, pana la Petersburg. Intr-o buona diminetia d. Brateanu, care se magulisa de a fi aliatulu biruitorului dela Sadova, simti ca nu e, de si fara voia sea, decat cu complicile impuscatorilor dela Varsovi'a. Cruda desceptare pentru unu discipulu alu lui Mischievicz.

In sersitu veni isolarea si cu densa descurajarea. D. Brateanu cunoște agitatiunea in golu. Pentru nenorocirea sea unu articulu alu Gazetei germane de Nordu veni sa puie capetu la chinurile sele si alu scapa de grigile guvernamentului, in momentul unde, ca omul din povestele lui Hoffmann, era se perda pana si umbr'a sea.

Politica interna a lui Brateanu ne a valorat regimul subtu care ne svircolim de trei ani; politica sea esterioara ne a smulsu singurele simpathii sincere si singurulu sprigini desinteresat ce aveam in afara.

De douăzeci de luni acestu omu de statu trivesce in acea dulce retragere, pre care o procura disgrati'a. Libertatile pre care unu dieu le-a datu ii profita-voru? De securu nu vomu face intelectiei sele injuria de a crede ca nu le-a intrebuintat spre a cugeta asupra actelor sele si a trece in revista tote gresielele sele. Dara acceptam actul seu de caintia.

Greseli!... Cine nu le comite? Cine dintre noi n'are unele a si le imputa? Eu celu d'antai amu comis u unele parte singuru, parte pre din doue cu d. Brateanu, pre care a-siu voiu sa le rescum-

*) Ce urbane expresiuni!

Red.

paru cu pretiul săngelui meu întregu! Si Carpu elu insu-si, scumpulu nostru amicu Carpu, n'a comisul si elu n'a mare dilele acestea?

Dara, de cătă toti suntemu espusi a ne incela, istoria nu va absolvî de cătă pre acel ce voru face mărturisirea sincera a gresielilor loru. Sa confeseze d. Brateanu lealu pre ale sele. Cându vomu putea speră ca le va repară, vomu fi inceputu dejă a le uită. In dia'a aceea, multe pedeci voru ceda, multe distante voru fi disparutu, spre a apropiâ de densulu omeni de care trebuie sa se creă despartitul pentru totudeun'a.

Noi toti care, de aprópe sén de departe, am participat la revoluționea din 11 Februarie, vom lucra într'unu comunu acordu cu d-sea că sei radicâmu steagul, pre care mâni nedibace seu culpesie l'au lasatu se cada in tina.

Este vorba de a luă de a dôura mâna si de a ispravî cladirea ce amu inceputu impreuna si ale cărei temelii inimicul le sapă dejă.

In fati'a primejdilor ce se gramadescu in giurul nostru, in fati'a cetezărei mereu crescânde a omenilor dela 2 Maiu si a complicităției puterii, nebunu acel'a ce nu simte necesitatea de a se strunge in giurul acestui Paladium alu libertătilor si nationalităției noastre. La lucru dara, si d. Brateanu sa dea celu d'antâiu exemplu!

Primiti, s. c. l.

Balaceau.

Epistole din Germania.

câtra unu invetiatoriu din patria.

(Urmare.)

Dresden.

In clas'a IV (resp. cu II dôue cursuri anuale II a si II b in locale deosebite) se pertracta din comptonu cele 4 specii cu numeri cu mai multe numiri (II-a) si cele 4 specii cu frangeri comune si decimalle II b.

In II-a erau la rendu esercitii de multiplicatia cu numeri de diferite numirii. Mentalu se socotira 8×16 tl. 6 grosi cătu facu? — s. c. l. Am sa iau 16 tl. de 8 ori, si 6 grosi ierasi de 8 ori! 8×16 tl. = $(8 \times 10) + (8 \times 6)$ tl. = $80 + 48$ tl. = 128 tl; 8×6 gr. = 48 gr. Inv. suntu 48 gr. mai multu său mai pucinu de cătu 1 tl. Suntu cu 16 grosi mai multu ca 1 tl, eaci 1 tl. are 30 gr; 48 gr. = 1 tl. si 16 gr. 128 tl, de mai naiente si cu 1 tl. = 129 tl. + 16 gr. = 129 tl. 16 gr. —

Inv. Cătu voru face de 14×5 tl. 7 gr. 8 banuti? s. c. l. Sa iau 5 tl. de 14 ori, lângă acesti'a se punu 14×7 grosi si lângă acesti'a sa punu 14×8 banuti. 14×5 tl. = $(10 \times 5) + (4 \times 5)$ tl. = $50 + 20$ = 70 tl., 14×7 grosi = $70 + 28$ grosi = 98 grosi se afla de 3 ori căte 30 gr. cu restul 8 grosi, 98 gr. = 3 tl. 8 grosi 70, tl. + 3 tl. 8 grosi; lângă acesti'a vine inca 14×8 banuti = $80 + 32$ b. = 112 b. din 1126 facu gr. = 11 gr. restu 26. Acesti 11 gr. 2 b i punu la 78 tl. 8 gr. = 78 tl. 19 gr. 2. b — Inv. Sa luati 6° 5' 9" de 11 ori! Sc. 6° 5' 9" de 11 ori = (11×6°) + $(11 \times 5')$ + $(11 \times 9")$; 11×6° = 66°, $11 \times 5'$ = 55°, 6° facu unu stânjim, 55° = 9° restu 1°, 66° + 9° 1' = 75° 1'; la acesti'a se punem inca 11° 9", = 99" dintracesti'a facu urme = 8 si 3" — 8 inca suntu 1° 2'; 75° 1'+1° 2'; 3" = 76° 3' 3" —

Inv. 19 loti sa i luati de 12 ori, cătu ve va ei? Inainte de a pasi la resolvarea problemei, vréu se ve aducu ceva aminte! Cătu face $1 \frac{1}{2}$ pd. 15 loti. Asiá dara 19 loti = 15 + 3 loti. Acuma socotiti! — Sc. $(12 \times 16) + (12 \times 3)$ loti! 11×16 = 12 diumetâli de Pst. = 6 Pst. 12×3 loti = 36 loti = 1 Pf. 4 loti; 6 pf. + 1 pf. 4 loti = 7 pf. 4 loti.

Inv. Acesti'a o mai putem socioti inca si intraltru felu! Decompuneti pre 12 in factori! — Sc. $-12 = 6 + 6 = 2 \times 6$! Asiá dara cum vomu dice acumu? — $19 \times 2 \times 6$! $19 \times 2 - 38$ loti — 1 pf. 6 loti acesti'a o luamu inca de 6 ori; $6 \times 1 = 6$ pd. 6×6 loti = 36 loti = 1 pd. 4 loti, adese lângă 6 pd. facu 7 pf. 4 loti.

Inv. Socotiti cătu face de 6×13 fl, dero apoi trebuie sa mai scotem din productu cei 6 xr, cari i amu posu pre multu, luându de 6×1 fl. in locu de 6×99 xr; = $6 \times 13 - 60 + 18 = 78$ fl. — 6 xr. — Daca luamu din 78 fl. 6 xr, atunci 1 fl. nu ne mai ramane intregu, dar ceilalti 77 dă — Ne ramane dar 77 fl. 94 xr. —

Dupa acestea se rezolvira unele probleme in serisu pre tabla.

Unu scolaru est la tabla spre a rezolvî urmatorea problema: Cătu facu 329 maji, 45 pd. 13 loti, luati de 25 de ori? Scolariul repeti inca odata intrebarea si apoi pasi la rezolvire.

Mai intâi luamu 13 loti de 25 ori! *

1) 13 loti

25

65

26

325 loti, dîntr'acesti'a trebuie se facem pd;

dividam dura 325 prin 32 (lotii din 1 pd.)

32|32,5 10 pd. 13 loti, luati de 25 ori facu dura

32 10 pd. 5 loti.

= 5 loti.

Acum a luamu 45 pd. de 25 ori

2) 45 pd.

25

225

90

1125 dîntr'acesti'a facem măji, impărindu prin

100; prin 100 impărindu taiana cele două cifre din urma, cari suntu apoi puneti, celelalte două insemnă măji, 25 pd. ne dău 45 pd. luati de 25 ori.

In fine avemu sa luamu si 329 maji de 25 ori!

3) 329 maji

25

1645

658

8225, 329 maji luate de 25 ori facu dura:

8225 lângă acestea avemu sa mai

punem de sub a) 10 f. 5 loti si de sub 2) 11

măji 25 f. măji. f., loti

asă dare 1225 — —

de sub 1) — 10 5

de sub 2) 11 25 —

Sum'a 8236 m. 35 f. 5 l. facu dura de 25X

329 m. 45 f. 13 loti.

Inv. Cătu facu de 56X89 taleri 13 grosi 9 banuti?

Acesti'a se scot totu in felu mai susu arata, se intielege cu schimbarea numarului de impariela la reducerea numirei mai mici la numirea mai mare.

Inv. Dupa cum amu facutu socotela acesti'a acum'a, amu multiplicatul cu 25 numerii si cărei numiri deosebi, am redusu productele numirilor mai mici, la numirile mai mari si apoi am adunatul, ce neau esitu in fia-care casu deosebi, la olala. Potem inse rezolvî problem'a si intr'altu felu! Care si mai aduce aminte, din orele trecute, de forma acesti'a a dôua?

Mai multi scolari se insinuara prin ridicarea degetelor, si invetiatorul provocă pre unul din traci'a.

Sc. Potu sa resolveza problem'a acesti'a si in urmatorulu modu, ca facu din 89 tl. 13 gr. 9 banuti, totu banuti, inmultescu apoi numerul banutilor cu 59, si productul acestor'a apoi lu — reduci si facu din elu grosi si tl.!

Asiá dara 99 tl. 13 grosi 9 banuti.

Din taleri facu grosi prin multiplicare cu 30, pentru ca 1 tl. are 30 gr., 89 tl. voru avea de

89X30 pglu dice si de 30X89.

89 taleri

30

2670 gr. cele 13 gr. i punu acum'a lângă 2670 gr.

13

2683 gr. suntu in 89 tl. 13 gr.

Din 2683 gr. facu banuti, 1 gr. are 10

banuti.

2683 gr.

10

26830 banuti, si cu cei 9 banuti, facu 26839

banuti.

Productul acestor'a du multiplicu acum'a

cu 59.

26839

59

241551

134195

1583501 banuti facu 89 tl. 13 gr. 9 banuti; ba-

nutii acestor'a i reduci acum'a la numirele

mai inalte; facu din ei mai antâiu grosi

prin dividare cu 10.

1583501 gr.: 10=158350 grosi si restul 1 ba-

bal, sa mutiu; din grosi facu taleri, de impartindu-

- 30|158350 5278 taleri

150

= 83

60

235

210

= 250

240

= 10 gr.

De 56X89 tl. 13 gr. 9 banuti facu dura

5278 tl. 19 gr. 1 b.

Atât la resolvarea problemelor, mentalu, cătu

si la cea in serisu, invetiatorul ajută prin intre-

bări corespondiente, cându scolari nu potea află

indata ceea ce era de facutu. Aceste intrebări,

precum si aceleia, ca cum vine d. e., că multipli

cându cu 10, punem numai o nula in finea mul-

tiplicandului s. a. nu le mai insu acă, că sa nu

fie pre lungu in spunere.

In „Federatiane“ aflâmu unu articulu intere-

santu, care veră lumina asupra referintiilor intre

Cetatea Brasovului si Sacele. Fiind ca aceste

referinti suntu de aceea-si natura eu cele dintre

Sabiul si scaunele Salistei si elu Talmaciului lu

reproducemul si noi in tota estinderea lui.

Eata articululu:

Onorata Redactiune! De-si suntu cunoscute publicului român seculariele suferintile ale nationei române; de-si scim si astazi cum ne luptăm in contra dispozitorilor de proprietate a poporului român: tosii-si asta cu cale a descoperirii ororâului publicu român unele date istorice privitorie la conditîunea civila a locuitorilor unguri si români din satele asiâ numite Sacele si in deosebi din Satulungu, Cernatu, Turchesiu, Basiusalu, Tarlungenii, Zezinii si Purcetii din tiér'a Bersei, respective din districtul Brasovului.

Trebuie se facu acést'a cu atâtua mai tare, ca tocmui acum'a curgu procesele urbariale urdite din partea comunei cetatiene Brasovu pentru de a mai despoia aceste comune si de pucinele paduri si pasiuni comunale ce li au mai remasu. La acést'a me indemna mai departe si proiectul de lege alu ministerului de justitia din Pest'a, privitor la organizatiunea tribunelor si a judecătorilor singulari.

Dupa cuprinsulu literelor donatiunale, date de regele Ungariei Andreiu II, la a. 1212, ordului calilarilor nemiesci, tiér'a Bersei se incepea dela santiurile fortaretiei Halmágyl pâna la santiurile fortaretiei Miklósvar din tîrmulu Oltului si totu pre valea Oltului in susu cătra Purcetii, pâna unde se impresa Oltulu cu rîul Tarlungu (Tatrang), mai departe pâna in mat'a Tarlungului si versulu muntilor, si asiâ pre

Wilhelm, după originalul ce se află în archivul dela Königsberg și din alu cărui cuprinsu se vede, ca teritorialu tierei Bersei a fostu scutit de contributiune, locitorii lui liberi — fiindu numai indatorati a padis și a speră granită tierei.

La anululu 1226, ordulu cavalerilor nemtesci se esilédia din Transilvania; locitorii romani și unguri inse remânu pre langa immunitătile loru, sub comand'a din fortaréti'a Branului (Törcsvár.)

Regele Ungariei, Ludovicu celu Mare, aduce colonie nemtesci și intemeiadă Brasiovulu la a 1317; reedifica fortaréti'a Branului, dandu acele-si immunităti, cari le au avutu locitorii primordiali.

Aceste donatiuni se aproba și de regele Sigismundu. Regele Vladislau, la anulu 1500, casédia comand'a militara Branu și impreuna, la rugarea circumspectilor sasi Nicolae de Cibinio și Mihaelu Veres, cetatianu din Brasiovu, nu numai susu numitele siepte sate, ci și Cris baculu și Apa tia, că pre unele ce s'au tienutu de fortaréti'a Branului cu cetatea Brasiovului, remanendu locitorii și teritoriu loru liberu, sub cuventu: „magis quiete et pacifice vivere et propterea incolarum et popolorum multitudine ampliari et donari possint” și ierasi: „decerentes, ut ipsi deinceps ut ante ea tam in solvenda contributione sive taxa nostra regia, quam etiam in exercituando, in medio Saxonum nostrorum connumerari et cum ipsis Saxonibus nostris etiam exercituari et omnia ea facere debeant, quae alii Saxones nostri facere tenentur etc.”

La a. 1533, principele transilvanu, Stefanu Bátori, da ordinu camerariului seu Dobo Ferencz, de a nu mai colege contributiunea de la comunele tienatöréie de Branu (Törcsvár), fiindu impreunate cu cetatea Brasiovu.

La a. 1625, principele Bethlen Gábor confirmă impreunarea numitelor sate cu cetatea Brasiovu.

La a. 1651, Rákóczi II, printr'unu contractu prin care cededia fortificatiunile Branului cetăției Brasiovului, sustine legatur'a numitelor sate cu cetatea Brasiovului inse mai multe condițiuni, fără a creă inse din locitori coloni g le b a e a d - stricti, séu a instreină de la locitori teritoriele loru comunali.

La a. 1713, se vîresce in archivula guvernului transilvanu unu urbăriu fără subscriptiuni și datu in care se dice, ca dreptulu de carciumaritulu vinului e alu amploiatilor magistratali din Brasiovu, iera cărcimariitulu berei e alu comuneloru Satulu-lungu, etc., iera dōue mori din Satulu-lungu suntu ale cetăției Brasiovului.

La a. 1786 cetatea Brasiovulu cumpără dreptulu de carciumaritulu din comun'a Turchesi, dela parochulu rom. cat. Totu pre acestu tempu, între comun'a Brasiovu și intre comunele Satulungu, Cernatu, Turchesi și Basiufalu, nascundu-se certe printr'unu decretu guvernialu se decide, ca condițiunea jobagiale a Secelenilor nu se pote slatori: „ordinandum invenit, ut quum nec antiqua nec recentiora adessent urbaria; ex quibus sive conditio quaerulantum sive species et mensura servitutis elucerent.”

(Va urmă.)

Varietăți.

(+) Elen'a Gheaj'a nascuta Verz'a nu se mai află intre cei vii! Dândusi sufletul în mâinile atotopotintelor au incetatu in dens'a a palpită un'a din cele mai nobile animi.

Dorerea acelor'a, cari prin referintiele sociali și naturali au statu in legatura cu acestu angeru adormit u mare. — Nespusa și sfasiatore de anima este inse dorerea doiosul ei sotiu Titu Vesp. Gheaj'a spirituala gr-or. la institutulu corectoriu din Armenopole a cărui deplina fericire dens'a au fostu; nu mai mica e dorerea greu cercatilor ei parinti: Ieremia Verz'a cu sotia Carolin'a; a fratilor și sororilor, a mösiei, a sōrei; a unchiilor și metusilor, a verilor și verisiorilor, a cunnatilor și cunmatelor și a toturor rudeniilor repausatei.

Repausat'a in etate de 17 ani — și după un'a casatoria fericita de unu anu — Sâmbăta in $\frac{2}{14}$ Mai 1870 la 12 ore amédi, impartasita fiindu mai inainte cu sfintele faine au adormit u Domnulu, după ce cu putiene dile inainte au premersu admirarea primogenitalui sru Cornelius.

Remasitiele pamentesci se voru petrece luni in $\frac{4}{16}$ Maiu după amédi la 4 ore la repausulu eteru in cemeteriulu gr-cat. din Armenopole.

Fie tierin'a usiōra și memor'a eterna!

Armenopole, in $\frac{2}{14}$ Maiu 1870.

* * * Din Sighisiór'a se scrie cu datulu 14 Maiu: Eri după amédi au venit presie noi o fortuna ingreditore; unu singuru tunetu dură preste o ora. In deorsulu fortunei, carea dură și preste nōpte, unu tunetu și fulgera se audira continuaveru. Cumca fortun'a acést'a s'a descarcatu și cu mai mare furia pre Ternava la dealu ne arata intr'unu modu forte tristu obiectele, care diminetia in 14 le ducea Ternav'a pre lângă Sighisiór'a. Se vediu ruine de plute, trupine de arbori, acoperisie, și alte părți de case, totu feliulu de mobile și in fine cadavre de ómeni parte barbati, parte femei și unu copilu in leaganu, despre care se dice ca aru fi datu inca semne de viétia. Preste totu se dice ca s'aru fi scosu siese cadavre. Comun'a Boiu se dice ca e tota ruinata afara de biserică.

* * * Din Ferihásu se scrie 14 Maiu: Eri sér'a intre 7 și 8 ore se descarcă preste tienutulu acest'a o fortuna cu asiá furia, incătu a luat ap'a din comunile Siarpatoacu și Boiu case intregi impreuna cu locitorii loru. Prin o minune mare scapara cătiva dintre acei nefericiti; pre cându mai multe cadavre se aflara ástadi pre tienutulu acestei comune. Marimea nenorocirei inca nu e constatata, inse cei prin minune scapati de nenorocire ne spuna ca in cas'a aceea care o luase ap'a cu ei se aflara o familie de 5—6 insi. Mobile și animale de totu feliulu jacu pre tiermurele Ternavei, ce deja iéra s'a trasu in matc'a. — Din cau'a temporului celui nefavoritoru, ce duréza de 14 dile, s'au pătutu sămană forte putiene din sămanaturile de primavéra. Cucurudiulu resarit, e innecat de burueni și nu s'a pătutu sapă din cauza ca pamentulu e forte adaptat.

In astfelu de impregurări ne dispare prospectul la unu secerisii cătu de cătu rentabilu.

Licitatiune publică.

In 25 Maiu a. c. se va tiené licitatiune in loco Toplitia rom., comitatulu Turd'a superiōra, pentru zidirea bisericei gr. or. cu dōue turnuri, in lungime de 20 stangini, acarei fundimentu e zidit de asupra fētiei pamentului pana la ferestri; dela sum'a lucrată de anginerulu Boros Ignatz de 23,459 fl. și 16 xr. v. a. in josu. Piatra, fierul nelucratu, nasipulu și barnele pentru alasii (stelagi) lemnele pentru arsulu varului și a caramidei in cuantitatea receruta le v'a dā eclesi'a gr. or. precum și de crucile de pre turnuri și de catapitésna se va in-grifti.

Pana la 2000 mieriie varu și 20,000 caramidi suntu gata, pre care luatoriulu dela licitatiune cu pretiulu moderat u va fi datoriu ale primi.

Banii sa voru plati in 5 rate. Doritorii de a licita, archiecti sau și alti pricopatori, au de a se prezenta in Toplit'a romana (Oláh Toplitia) pre diu'a destinata. Caut'a legala sa va primi numai in obligatiuni de statu séu și in pamentu, iose in acestu casu numai dela individi forte bine cunos-

ci. — Planulu ori și cându se pote vedea la presiedintele comitetului. —

Din siedint'a comit. paroch. gr-or. tienuta in 1 Maiu a. c.

Toplit'a româna in 4 Maiu 1870 st. n.

Comitetulu parochiale dela biserică gr-or. din Toplit'a rom. (33—3)

Edictu.

Nicolae Banu Grancea, care de 4 ani parasí cu necredintia pre legiuit'a sea sotia Susan'a Banu Lacatusiu din Feldiór'a și scribegesce in lume, săra a se putea sci loculu petrecerei lui, se citédia că in terminu de unu anu dela datulu de fatia, sa se insatisiedie inaintea subscrisului foru matrimonialu, pentru că la din contra procesulu urdit u in contra lui, se va decide si in absentia sea.

Brasiovu 2 Maiu 1870.]

Forulu matrimonialu alu tractului protopopescu greco-oriental alu II alu Brasiovului.

Ioanu Petricu

protopopu.

Anunciu.

Apel minerale d' Elöpatak, cautele multu pentru eficacitatea loru, s' expórtă forte considerabilu, decându domnulu Dr. Otrobanu din Brasiovu a introdusu o metoda ameliorata de a se espedi. In depourile sele in Brasiovu și Elöpatak se afla tota mereu apele in cuantitate suficienta, próspera implete, și gata a fi espedate după doarint'a publicului. Falsificatiile dese, și substituirea apelor din alte isvōre nesignificative, indemna pre susnumitul a garantá numai pentru „apele minerale d' Elöpatak“ care voru fi luate din depourile sele. (32—3)

Edictu.

Iacobu Vili din Brasiovu, — care de patru ani de dile au parasit u cu necredintia pre legiuit'a sea sotia Marin'a Dumitru Teclu totu din Brasiovu, și prebegesce in lume săra a se poté sci loculu ubicatiunei lui, — se citézia prin acést'a, că in terminu de unu anu si o di dela datulu presinte, sa se insatisiedie la acestu foru matrimoniale, căci la din contra, și in absentia densului se va decide pre basea SS. canónie ale bisericei nóstre ort. res. divisoriu cerutu de sotia sea.

Brasiovu 17 Aprile 1870.

Forulu matrimoniale alu tractului protopopescu gr-or. I alu Brasiovului.

Iosifu Baracu

Protopopu.

TRANSPORTAREA DE SINI.

Intreprindetoriile de cladire a drumului de feru r. osticu-ungurescu publica transportarea de sini dela Alvintiu Sabiu a și la Mediasiu sub urmatorele condițiuni:

dela Alvintiu pana la Sabiu de maja 60 de cruceri.

dela Alvintiu pana la Mediasiu de maja 1 fiorinu.

O Sina cantarésce că la 4 maji si $\frac{1}{2}$, doi boi séu cai potu duce 4 pâna la 6 Sini.

Ast'a se urca pentru o incârcatura dela Alvintiu pâna la Sabiu 10 fl. 80 cr. pâna la 16 fl. 20 cr., dela Alvintiu pâna la Mediasiu 18 fl. pâna la 27 fl.

Fiesee cărui'a, care se va afla cu carulu la magazinulu curtei drumului de feru in Alvintiu, i se voru predă siniile cu unu biletu de caratu, ier plat'a si o va rădică la loculu de descarcatu indată ce va fi predat u sinile si biletulu de transportu, in tota diu'a dela 6 ore dimineti'a pâna la 6 ore sér'a in bani gata.